

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 A' TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG' KE-
 GYELMÉVEL.

Indult Bétsből 13. Februáriusbann: 1798.

B é t s.

A' Tegnap előtti Redut vagy is lárvás Bál a' leg szebb volt az idén, a' melyben Felséges Urunk és Alszonyunk is jelen-voltak. Ékesítette ezen Redutot az a' környüllálás, hogy, Felséges Urunknak Tegnap Születése-napja lévén, tizen két orakor nyoltz pár Kertész, és Kertészné= öltözetekben lévő izemélyek a' Redutba jövé, midön együtt egy szép Contratántzot tántzoltak volna, egy pár közülök Felséges Urunkhoz menvé, és Születése napját örvendeztetvé, egy ékes Virág-bokrétát nyujtottak kezébe.

A' Bétsi Fels. Udvarhoz rendeltett Frantzia Követ Gen. *Bernadotte*, ide Fébr. 8-dikánn meg érkezett.

Felséges Urunk a' Banátusbann lévő Begai Tsatornának ujjanton való el-készítésére és régulázására, a' Bátschi Tsanornának el-készítésében foglalatoskodó Saator *Dániel Uvar* méltoztatott Director Indzinérnek kegyelmesenn nevezni.

Erdélyi származású Bikfalvai N. *Falka* Sámuel Hazánkfiá, minekutánna, az Irásban, Rajzolásban, külömb-külobmb-féle tzimereknek, neveknek, 's-a' Könyvnyomtatáshoz tartozó betűknek metztzésében, nem külömben a' betű-öntésben is oly remekjeit adta vólna ritka előmeneteleinek, melyeket az Idegenek sem gyöznek eléggé magasztalni: most már a' Képmetttzést is meg próbálta igen szerentsésen, első tárgyúl választván e' részben, M. *Izdenrzy* Jósef Státus Consiliárius Ő Nga' képét, a' melyet Mindeneknek ítélete szerént, helyesenn el talált. A' Kép alatt, szép nagy betűkkel, következő sorok olvastatnak: Inter arduas Reip. Curas Musarum Familiaris, Auctor ipse; Scriptorum Regis et Patriae commodum anhelantium Praesidium, Decus. Alább jobb kézfelel ez vagyon metzve, apró betűkkel J. Chr. Engel exc. euravit.

O l o s z O r s z á g.

Bolognábol irják, hogy oda még mind érkeznek az ujjabb meg ujjabb Frantzia seregek, a' melyek innét *Roma* felé folytatják útjokat. Jan. 24-dikénn az ő Fő-Vezérek Gen. *Bertbier* is váratott. —

A' Cis-Alpínus és Frantzia seregek Jan. 16-dikánn el-foglalták *Castelló* várofsát, és az örző katonaságot hadi fogjokká tették. Egy más egyesült sereg, minekutánna a' Romai katonák *Tolentinó* várofsát oda hagyták és magokat *Spoletó*hoz vízfza vonták vólna, ide is bé-fzállott helyek. —

Luccába Jan. elejénn be-ment véletlenül egy Frantzia Biztos néhány hadi tisztekkel együtt, és azt kívánta az orfzágló-széktől, hogy botsáfsa-beoda a' Cisálpinus katonaságot. Az Orfzágló-szék azt felelte, hogy az ő kivánságokat nem telyesitheti, mellyel fenyegetőzve el-távoztak a' városból. A' várossiak nem ve:ték tréfára a' dolgot, hanem fegyverhez nyultak, és kapuikat be-zárták. Más nap valosággal meg jelentek látogatáfsokra valami 500 Cisalpinus katonák: hanem be-zárva találván a' kapúkat, akkor éjjel a' *St. Quirino*' hegyénn háltak, és minekutánna ott a' város jó akaratójából egyszer jól ettek volna, a' tisztek Massába, a' katonák pedig Castelnuvóba vízfíza útaztak.

A' Toskánai Nagy Hertzegi Udvarnál Florenziábann lévő Frantzia Követ *Cacault* egy levelet tétett közönségelsé, a' melyet ő hozzá Párisból a' Kölső dolgokra úgy elő Minister annak ki-nyitkozttatása végett küldött: hogy a' Frantzia Orfzágló-szék, a' minapi Romai történetek' alkalmazótsággával a' Romábann lévő Toskánai Ministernek *Angiolininek* a' Frantzia Követ *Bonaparte Josef* iránt meg-bizonyittatott maga-viseletétől egélszfzen által járattatva vagyon, azért a' maga' jó közlönetét különösönn jelenteti, és a' Toskánai Udvar bizonyófsá téteti a' felöll, hogy a' Directorium tökéletes zálogát találja a' Toskánai Követ' maga-viseletébenn annak az egyenes baráttságnak, a' mely a' két Orfzágló-székeket egymáfsal ölfíze tsatólja.

F r a n t z i a O r f z á g.

Az Öt-százak' Tanátsa bé-ült Jan. 21-dikénn a' maga újj tanátkszó palotájába. Ez egy igen nagy készülettel, minden féle festésekkel, mej-képékkal köböl faragott nevezetes emberek' fejeikkel, s-egyéb

e'-féle ritkaságokkal fel-tzifrázott nagy epület. A' világozság a' tetejéről szolgá-le. A' Kép-vise-lők fél Hóld-formát tsinálnak a' magok ülő-helyeik által. Két oldal-félt az első emelet' tájékánn ofz-lapok szemléltetnek, a' melyekenn a' világozságot bé-hazó fedél fekszik, és ezen ofzlopok megé vagon a' nézők' ülő-helye kézfittetve. — A' ne-vezett naponn 'agyu-dörgések és hatona muzsi-kálások mellett egész czeremoniával foglatta el a' Tanáts ezt az ujj tanátskozó palotát. A' Præ-ses orált. Az udvaronn ofzfze gyülekezy. Lévy nagy sokaság' jelen-létébenn két szabadság-fa pláno tálatott. Végre még egyfzer bé-ment a' Tanáts a' palotába, és a' Respublikai Hitet minden ta-gok most ujjantonn le-tették.

A' maga eddig való tanátskozásának palotá-jról azt decretálta az a' Tanátsa, hogy abbann egy köből való emlékezet-ofzlop állítatván-fel, a' következő szavak metzelsenek reá: — „Ezen pa-lotába bé-tsúfztanak-volt a' Királyság mellett va-ló ofzfze-esküdtek; Fructidor' 18-dika (Sept. 4-di-ke) a' Respublikának ötödik ofztendejé-benn ki-ta-fzította őket gyalázattal innét. Jaj azoknak az árulóknak, a' kik őket követik.„

Az Amerikai Szövetséges Státusok és a' Fran-tzia Respublika között nem hogy lábra állani, hanem inkább mind jobbann-jobbann múlni látta-tik az egyet-értés. Egy Belzét, a' mely által az Amérikai Congres' Præsese *Adáms* a' minap ennek ülése el-kezdette, Londononn kerefztül Fran-tzia országba is meg-érkezyén, rofsz kedvel vé-tetett a' Párisiaktól. Mikor az Öt-százak' Taná-tsa a' minap a' *Villers'* jóvaslására a' Frantzia or-szágann találtató minden Anglus portékáknak el-foglaltatását meg-határozta, ez a' *Villers* így szollott volt az *Adáms'* említett beszédjéről: — „

„Ha *Adámsot* a' Præsest az Amerikai Cong-refsben úgy halljuk befzélteni, mint Pittet az An-

dósápa. Vagy talán azt az embert válasszuk közbenjáróul, a' ki a' máj módi revolútiók szerzőinek leg nagyobb tisztelője (érti Fox Urat), a' ki gyűllésünkben is azt merte mondani, hogy Hazánknak a' vezedelemfől veló meg mentesére, szükség léfzen Constitúciónk gyökeren kezdeni a' reformatiót. Jól értjük az illetén beszédekét, úgy é a' Constitúciónak egy nevezetes ágját el kell metzeni, és annak fundamentomos öfzlopait megmozdítani? Hát nem azt mondottaé egy más alkalmazotfóssággal; hogy nemtsak a' kötelefség, hanem az okofság is azt kívánnvák, hogy magunkat ellene szegezzük a' kórmányfzéának? — Egy illy közbenjáró ártalmas békefséget szerzene mivel ki pótoiná az ellenség kárát, eiöre fel tévén azt, hogy mi vóltunk ebben a' háborúban a' meg támadó rész.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *
* * *

A' következő, két különböző alkalmazotfósságra irtott érzékeny Versek, valósággal, meg-érdemlik az általunk való közre botsattatást is :

Mélt. Gróf Forgáts Antal Ő Nagysága minekutánna T. Neográd Vármége Nemes Insurgens Seregét, mint annak Oberstere, igen ditséretesen, és minden fogyatkozás nélkül, a' Vármegyébe vízfza hozta vólna, mások öfztönözéséből a' következő egy-néhány verseket irtám azon Mélt. Úrnak ditsíretére :

* * *

HIV VezérVnk forgáts öfzLopot eMeLVnk
NekeD, kIVánnYVk hogy éLLyéL egyVtt VeLVnk.

Zenge Márs Iften Tsata trombitája

Mefzfze el *ballott*, tele lett *Gáts* tája
 Hát Megát *Forgáts*, viadalra társnak
 Agyja ki *Mársnak*.

Vig lehetfz *Nógrád* sereged jó kézre
 Biztad a' néped helyes egy vitézre,
 A' Nemes sziven a' halál sem halmaz,
 Nem diadalmoz.

Az Hajó mellynek mikor az hajtója,
 Bölts, serény munkás az igazgatója,
 A' dühös szélnek mosolyog meg állva;
 Szembe ki szállva.

Páfztor a' nyájnál ha serény 's-vigyázó,
 Nem kevély, dölfös, heverő, tzeázó;
 Kára nints, játzik örömébe nyája,
 Semmi hibája.

A' vitézeknek vala illy vezére
 Gátsi Gróf *Forgáts*, örök ofzlop bére;
 Örzi mindentül vele társ hiv népét,
 Mint maga képét,

A' Nemes *Nógrád* fel ülő seregnak,
 A' szemekből könyv özönök peregnak,
 Kikkél úgy bánt mint, ha hibás magzatya
 Inti az atya.

Oh Egek illyen sok igaz *Forgátsot*
 Adjatok, 's-mellé néki sok ház *Gátsot*;
 Hire terjedjék ezer efszendőkre,
 Számos időkre.

Illy nemes szivű hazafink ha léssen,
 A' kinek mindég kezibon van kélzen
 Ive, Orfzágunk soha nem retteghet,
 Nem kesereghet.

Irtam Etséden a' fent irt napon
 és esztendőben.

Dobfeneki Sipos András.

* * *

Tsányon egy szép Kiss-Afzony, egyetlen egy
 gyermek, gazdag állapattal lévő; utolsó törzsök
 a' familiájában, Januáriás 21-dikén meg halá-
 lozván, édes anya kérésére ezen egy-néhány verse-
 ket irtam felőle;

* * *

Itt nyVgfszIk a' VIRTVs, PÁLDI MargIt neVe
 KI nyILt szVz VIRága haLÁL rVTtya LeVe.

A' Rózsás ajakak bársony Szivárványi,
 A' tündöklő szemek gyemánt ragyogványi
 Pallérozott ortzák pirosuló márványi
 El enyéfsznek, 's léfsznek halái' takarmányi.

Oránként napjaink egymás után múlnak,
 Most nyiltak ki mikor visszont bé borúlnak
 Mint özfzel a' fáknak leveli sárgúlnak
 A' fonnyasztó szelek végett földre húlnak.

Az halál nem tekint sem főre, sem szemre
 Ifjat, vénet, szépet, rútat, hány veremre.

Koránt sém hajlandó az engedelemre
Élet hozzabbitó *pardon* kegyelemre.

Példa *Páldi Margit*, a' virtus tüköre
Kire hogy az halál dühösen rá töre
Hufzon egy napokig annyira gyötöre
Halállal végződött szegénynek a' pöre.

Páldi Familia utólsó egy ága,
Az halál' fegyvere hirtelen le vága,
Hufzon két ezteendő tefz élte világa,
Jánnus hólnapjában a' sirba le hága.

Nagy Margit Afzfzónynak egy szülött magzattya,
A' kinek a' virtus volt tulajdon attya
Váratlan eseted az Ég is siratja
A' tsepegő Égnek bóltya azt mutatja.

A' szükölködökönn könyörülő *Márta*
Semmi hogy a' tested a' fülénk át' járta,
Ha a' virtusidat a' sirtel nem zárta:
Örülhetfz Jéusod lelked kéfzre vártá.

Légyen tehát tsendes tested poros vára,
Mig vífzond fel serkenfz a' Jéus szavára,
Majd mink is utánnad mengyünk nem sekára,
El jöven éltünknek utólsó határa.

Dobfenekei Sipos András,
Tek. Heves Vármege' Tábla Birája.

gliai Parlamentombann; ha azt halljuk, hogy mindketenn miként tsufolják a' Frantzia Nemzetet: nem kételkedhetünk, hogy közöttök, és az ő két Országló-Iszékeik között tökéletes egyet-értés ne volna; és addig, míg azt el-várnók, hogy az Amérikiak az ő Præsesek' minden szavainak eljeme mondjanak, minden Amériki hajót, mint Anglus tulajdont ugy nézhetünk. „ — Vélik, hogy a' Párisban lévő Amériki rend-kivül való Követség is, nem soká el fog Párisbol igazittatni. —

Hazafi *Monge* és *Daunu*, a' kik a' Gen. Bona-parté' Olofsz országai táborozásakor az ott lévő ritkaságok' meg-vállogatására voltak Bízatosoknak ki-neveztetve, most ujjanton Romába rendeltettek.

Frantzia országból és Hollandiából mind együtt 18 külömb-külobb csoportokban fognak meg-tettetni az expeditziók, külömb-külobb partjain Angliának, és egy-egy csoportban 10 ezer ember, következés-képpen mind együtt 180 ezer ember fogja tenni a' próbát. Réservában 120 ezer emberek maradnak hátra a' Frantzia parton, hogy, ha a' szükség kívánándja a' többeknek utánok mehessenek.

Á n g l i a.

A' Parlamentom' egyik közelébbi ülésében a' következő emberek, következő belzédeket mondtak a' Parlamentombann: — „

Thompson Úr azt merte ezen Taksa Billről mondani, hogy *Roberspiere* sem gondolhatott volna annal keményebb requisitiót, a' mely által egészlen kotyavetye alá vettetik a' lakosok tulajdonosága, a' mely a' már is nagyon meg erőtlenedett népet felettébb meg boszszontya, 's-békételenségre indítja. Nem egyéb, hanem a' nép el nyomatására tzéloz a' mostani ministerium alkotmánya. Már is számos familiák arról gondolkoznak, hogy szál

hajókat készitvén magoknak azon földről ki költözzenek, a' mellybenn nötonnö a' nyomorúság. Azon nagy áldozatokat, a' mellyeket életünk és szabadságunk meg tartására kíván töllünk a' Minister, de a' mellynek fenn tartására sem talento, ma, sem ereje elegendő nintsen, úgy kell néznünk-mint a' maga mostani méltóságában való meg tartatásának, és szabad tettzése szerezént való uralkodásának eszközeit. — Mondja ki világosan, mennyit kíván vagyonainkból és szabadságunkból elvonni, hogy mi is előre készithessük magunkat azon áldozatra."

Nischolls: Egy új Inquisitionnak a' neme állitattik fel mostan közöttünk, a' melly előtt mindennek a' maga meztelenséget, és értékének mivoltat fel kell fedezni. Melly gyűlölséges, melly árthatmas alkotmányt ez! Mit fognak az ellenség, Európa, és az egész világ szóllani, hogy az egész Angliai nemzet haszon nélkül tusakodik maga Kintstartojával? Egyébre nem alkalmas a' Minister, hanem a' maga kórmánya alatt lévő segítő seregnek parantsolni, hogy a' midön ő nevet, amaz is nevelsen. Ő sem nem jó Financier, sem nem okos békecségerző sem nem nagy politicus, de jó orator a' Parlamentumban. Ő az, a' ki arra segitette az ellenséget, hogy birodalmának határjára a' Rénust tegye. Három vesbeli békecséges traktájának semmi jó vége nem lön. Tsendelsen el nézte, a' midön a' leg hatalmasabb szövetségesünk békecségre lépett a' Frantzia Directoriummal, és olly függöve lön a' Török Biredalom ezen Respublikától, mint az *Oudei Nábab* Nagy Britanniától. — Német, Spanyol 's Olasz Országok, és *Hollandia* egészlen a' Frantzia nemzet tetzesére és óltalmára biztak magokat. Mit szóllott mind ezekre a' mi Ministerünk? Azt, hogy ő másként velek meg nem békell, hanemha a' *Jó Reménység vég foka*, *Trinidad* és *Trincomale* birtokunkbann ha-

gyatik. És így jól tud ő a' Nagy Statusokból kicsinyeket csinálni."

Andrews: Akármelly súlyosak légyenek a' tudva lévő taksák, de el kerülhetetlenül szükségesek a' mi valóságunkra, és Országunk bátorságára. A' *Parisi* Directorium Anglia ravasára vett fel a' nemzettől költsön pénzt; de én egész bizodalomban vagyok az eránt, hogy a' Brittusok sem a' töke pénzt, sem annak intereését meg nem fogják fizetni. Egy Angliai ármádját állították fel, a' mely soha ki nem fog szállani az Anglus földre."

Francis Burdett: Naponként újjab vezedelemmel és requisitióval fenyegettetünk. Négy ezteendő el forgása alatt 200 millió font sterlinget tsikart ki a' Minizter a' nép erfszényéből, és mi végre? Hogy ezen ártalmas háborút, és maga alkotmányát fenn tarthassa. Vajha fel serkennének az ezen Házban ülő falusi nemesek egy olly embernek el távoztatására, a' ki minket a' nyomorúságnak mélységes örvenyébe vezetett, a' ki Frantzia Ország ellen a' coalitiót koholta — a' ki azt a' maga politicája által öszve szürte zavarta — és ez Anglus nemzetet is öszve rontotta a' sok tereh által. Az ő gyűlölségének aldozatjaivá lőnek *Hybernidnak* javaiktól és életektől meg fosztott lakosi, holott 4000 familiánál több vezette el életét és javait."

Lushington: A' Britanniei Nemzetnek sem rangjával, sem tehetségeivel meg nem leggyez, hogy egy ollyan ellenségnek, mint a' minéműek a' Frantziák, szabad tettzésére támaszsa magát. — Az Anglus nép még eddig ki nem ürült, még most is rettentő tengeri erő által védelmezheti maga szélesen ki terjedt és virágzó kereskedését, és bátor 50000 Frantzia szállana is ki földünkre, még is

semmi sem volna ez a' mi yédelmező állapotunkhoz képest."

Lawrence: Vajha azok az Urak, a' kik olly nagy buzgosággal magasztalják a' Frantzia Constitutiót, valóban meg gondolnák, hogy kereskedésünket egészen el törteni igyekeznek a' Frantziák, a' mellyre mi soha sem törekedtünk. Ők kényszerítettnek minket a' háború el kezdésére, és hogy gyűlölségeket egész mértékben ki önthessék Angliára, elsőben is a' gyengébb hatalmúakat vonták el a' különös békeféség által a' Coalitiótól. — Vajha azok, a' kik szabadságunk öfve szorítása ellen panaszolzkodnak, azon kegyetlenséget fontolnák meg, a' mellyet a' Frantzia Zsurnalistáknak szenvedni kell. — *Carthago*, a' mellyel Angliát öfve hasonlítják, nem más elköz: hanem a' kórmányféség tagjainak belső egyenetlenségz miatt pusztult el. Bizonytal 20 elztendeig nem folytathatták a' háborút a' Frantziák, mi pedig, ha a' szükség kívánnya, 50 elztendeig is folytattathattuk.

Courtney: Az illetén befésdek nem illenek a' Britanniai Parlamentum tagjaihoz. Hát miként tellyesedett bé *Hamsburg* Lord jövendölése, a' ki semmit egyebet szükségesnek lenni nem tartott, hanem hogy egyenesen *Parisba* mársirozzának hatonaink, avagy hogy a' Frantziák ellenvaló háborúra tsupán a' Londoni néq önkennyén való edomány is elég léfzen. Mire való vólt a' mi tengeri erőnknek olly felettébb való magasztalása, ha a' Dánusoknak és Svékusoknak, a' töllök el vett neotralis hajókért két millió font sterlinget kellett a' kár ki pótolása végett fizetni.

Percival: Ministereinknek mind akaratjuk, mind talentomok elegendő vagyon a' békeféség szerzésre; tsak hogy az ellenségnek légyen arra igaz hajlan-